

„ДО МОЕТО ПЪРВО ЛИБЕ”

АНАЛИЗ

ЗАГЛАВИЕ:

Решаването на въпроса кое е първото либе на Ботев може да бъде подпомогнато, ако изоставим логиката на видимия свят и се опитаме да разберем логиката на въображението – „реален свят” в стихотворението няма – има състезание на два свята: на любовта и на смъртта.

ИДЕЯ:

Осъществяването на човека в интимната сфера не е възможно, при положение че той е нещастен в социалното си битие. **Художественият контраст се разгръща чрез опорния елемент “ПЕСЕН”.**

Песенното начало е организиращ принцип на Ботевата поезия. Пеенето се случва, а песента пренася посланията на поетическия текст. Песента е универсална форма на общуването.

ПРОИЗВЕДЕНИЕ	ТЪЛКУВАНЕ НА СМИСЪЛА	АРГУМЕНТИ ОТ ТЕКСТА
„ХАЙДУТИ”	Възстановява прекъснатите връзки с родовия свят и ще се понесе в хоризонталните измерения на родовия свят.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ по сборове и по седенки; по планини и хладни механи; ➤ от Цариграда до Сръбско и по румелийските полета; от Бяло море до Дунав; ➤ за да изпее истината за Чавдар – страшен хайдутин, който е крило за клети сиромаси. ➤ Песента е връзка между личното и всеобщото, но свързано с родовото, народностното.
„ХАДЖИ ДИМИТЪР”	Изразява неразрушимите връзки на човека с битието – робините, юнака, певците /те са в полето/, Балкана, самодивите, духът /те са в небесата/. Песента се извисява във вертикалните измерения на живота.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ първоначално песента е далечна и неопределена /жетварка пее нейде в полето/; ➤ става всеобща /и певци песни за него пеят/; ➤ песента е тъжна /пеят я робини/; ➤ песента е героична /балканът пее хайдушка песен/ ➤ Песента сплотява битието: материалното и идеалното; действителното и фантастичното; родовото и космическото.

Песента и пеенето при Ботев са всъщност **ЗНАЦИ НА ЧОВЕКА**. В стиховете песента е интимна, гражданска, юнашка. Песента е **УНИВЕРСАЛНА ФОРМА НА ДВИЖЕНИЕ И ПРОМЯНА**. Песента е **МЕТАФОРА**, която побира разнообразните чувства и преживявания на лирическият Аз. Но когато **ПЕСЕНТА Е ВЪПЛЪТЕНА В ОБРАЗА НА МАЙКАТА**, тя най-често е **ПЛАЧ**.

СИМВОЛИКА НА ПЕСЕНТА В СТИХОТВОРЕНИЕТО „ДО МОЕТО ПЪРВО ЛИБЕ“:

1. Светът на любовта е представен чрез любовната песен, а тя метафорично е изразена чрез „отрова“, „робство“, „лудост“ / *ключови думи в първите три строфи*/, защото може да отклони героя от избрания път.

2. Любовната песен е далеч от ритуалното пеене по време на народен празник. Не звучи човешки глас – заменен от метафоричния глас на гората, на плача на сиромасите, на ека на бурите; от песни за теглила /*4. и 5. строфи*/ .

3. Чрез този глас не се поглежда към небето, а към „зиналите страшни долове“ /*8. строфа*/ - светът, за който пее този глас, не е любовен свят, а изпълненият с отрова, робство, лудост свят на смъртта.

4. Лирическият Аз търси взаимност, очаква се силата на любовта да приближи интимния до социалния свят – призивът отново търси песента – пеенето заедно, пеенето на еднаква „песен такава“. Знаците на социалното нещастие, дългът към народните съдбини се откриват в *6 строфа*. Героят не просто търси взаимност, той не приема колебание, за което говори императивният тон на „Запей или млъкни, махни се!“, и се потвърждава от метафората на нетърпението – „сърце ми веч трепти – ще хвъркне“.

5. В „реалното битие“ човекът не се чувства щастлив, не се чувства жив, а когато смъртта е **ТУК**, човек не може да бъде тук. Посочването на **ТАМ** е единственото възможно място за бореца, където може да се бори за живота на този свят. **Светът на смъртта** е краят на борбата – това е истинският живот и истинският край.

6. Борбата /т.е. смъртта/ е представена като **сватба**.

А) в нар. представи **сватбата е своеобразна смърт**, защото се напуска домът, приемането на чужда кръв от другия род означава разкъсване на родовата цялост.

Б) **сватбата е и битка**– трябва да се отвоюва новото положение на женения човек в “чуждия” свят. “Умират” момата и ергенът, за да се “родят” съпруга и съпруг. Това е игра на живот и смърт, на умирање и на раждане – **сватбата е сравнена с природен катаклизъм, с буря**.

АЛЕГОРИЧНИ ЗНАЦИ НА СВАТБАТА

- ✓ кършене на клонки и свиване на венец;
- ✓ свиването на венец;
- ✓ ритуален плач и пищене;
- ✓ стрелянето с пушки – празничност;
- ✓ ударите на тъпаните; тържественост;
- ✓ пиенето на вино
- ✓ асоциация за брачно ложе

АЛЕГОРИЧНИ ЗНАЦИ НА БИТКАТА

- ✓ *бурята* кърши клонове;
- ✓ *сабята* свива венеца;
- ✓ *пищи зърно от свинец*;
- ✓ *знали са страшни долове*
- ✓ *напивката е кървава*
- ✓ *брачното ложе е хладен гроб*

7. - 8. стих- в стиховете е вложена идеята за драматичния сблъсък между любовта като интимно чувство и любовта към родината като дълг и отговорност към поробения народ. Анафоричното повторение на наречието „там” насочва към чаканото с нетърпение време и към мястото /гората, Балкана/, свързано с красотата на борбата. Песента отново се завръща, но вече като обет за жертва. Оксиморонът във финалните стихове на стихотворението е част от красивата представа на лир.герой за героичната смърт, сватбата със смъртта е своеобразна метафора, която д-р Кръстев определя като „Ботевата концепция за живот след смъртта” – съдбовното привличане на Ботев от смъртта е своеобразно търсене на достоен изход от един непредпочитан свят.

